

ТВОРЧАЕ НАВАТАРСТВА А. КУЛЯШОВА

“Куляшоўскае” светаўспрыманне... Менавіта яно робіць творы паэта цікавымі і актуальнымі нават сёння, у час імклівых змен чытальніцкіх густаў і патрабаванняў. А сакрэт – у “адцягненасці” паняццяў яго паэзіі, за што неаднаразова даставалася творцу ад савецкай крытыкі, бо неўпісваліся творы Куляшова ў сціслыя рамкі сацрэалізму: А гэта “адцягненасць” паняццяў і робіць лірыку вядомага паэта медытатывнай. Самапаглыбленасць роздуму над існасцю жыцця аўтар смела аб’яднаў нечаканым філасофскім падыходам да касмічнай тэмы, з вышыні якой так ёмка зазірнуў у вечнасць. Яна паўстае ў яго творах у самых розных іпастасях: Свет і Антысвет, Час і Імгненне, Жыццё і Смерць, Наступнае і Былое. “Вечныя” тэмы, апетыя многімі паэтамі мінуўшчыны і сучаснасці, пад пяром творцы набываюць новы непаўторны сэнс. Вечнасць, якая атаясамлівалася з зямным зыходам існавання чалавека, раптам ператвараецца ў працяг яго існавання ў новым вымярэнні: “Мне сніўся сон: ты адляцела ў вечнасць / І зоркай там зрабілася між зор” [1]. Для Аркадзя Куляшова вечнасць – гэта “неабсяжны касмічны акіян” і “зямная калыска”, “адвечны час” і “прагнае імгненне”. Да таго ж, вечнасць – гэта мудрае яднане з папярэднікамі і нашчадкамі, якое адбываецца і ў штодзённым жыцці, і на “паўмільярдным кіламетры паміж наступным і былым”. Таму паэт абвяргае смерць. Бо застаюцца справы, набыткі, памяць, род. А гэта ўжо не мала для “вечнага” існавання, якое творца перадае з дапамогай карнавалізацыі:

*Ператварацца буду зноў і зноў
З ідэй у плоць,
з жыцця ў жыццё другое...
Жыву, і пачуццё ў мяне такое,
Як быццам мне не пяцьдзесят гадоў,
А пяць стагоддзяў – самае малое [1].*

Апошнімі радкамі аўтар падкрэсліў значнасць сукупнага розуму Чалавецтва, спажыўцом якога быў і сам. З дапамогай элементаў карнавалізацыі паэт дапамагае чытачу адчуць усю веліч дасягненняў XX стагоддзя, якое адкрыла Чалавецтву касмічную эру. Космас для паэта – гэта не жахлівая невядомая прастора, а іншае жыццёвае вымярэнне, і ён удала, вершаваным вытанчаным словам, абгрунтоўвае навуковыя поспехі новай эпохі і мудра далучае чытача да разумення часу вялікіх адкрыццяў. Яго вера ў разумовы патэнцыял чалавека бязмерная, глыбокая і шчырая. Прагрэс павінен служыць чалавецтву і няма чаго жахацца надыходу “канца свету” праграма заяўляе паэт у

адным са сваіх шаснаццацірадкоўяў, у якім вядзе спрэчку з усемагутным Часам. Час сцвярджае, што па закону зямнога існавання на змену жыццю прыходзіць смерць. Некалі “састарыцца” і Зямля... Паэт жа верыць, што ўсе здабыткі працы, навукі, тэхнічнага прагрэсу дапамогуць слаўнаму людскому роду пазбегнуць катаклізмаў і разбурэнняў. Развага пра лёс Зямлі як планеты, як маленькай часціцы макракосмасу аб’ядноўвае сабой цыкл вершаў, названых па-зямному прста і ёмка – “Снапы”. Снапы – гэта не толькі вязанкі роздумаў пра свет і антысвет, пра бясконцасць касмічнай прасторы, якую ўпарта і бястрашна “абжывае” чалавек, але гэта і ўяўная звязка “паміж наступным і былым”.

У гэтым цыкле Аркадзь Куляшоў падае сваю канцэпцыю жыцця, аптымістычную, жыццесцвярджалную. Ён упэўнівае чытача ў тым, што ёсць перспектывы працягу існавання чалавецтва:

*Сама Зямля не вечна – час даводзіць.
Хай будзе так! А хіба маладых
Планет няма? Хто людзям перашкодзіць
На схіле дзён сваіх наведць іх? [1].*

Ды і сама Зямля ў паэзіі А. Куляшова набывае цікавыя вобразы-сімвалы, нязвыклыя і неардынарныя, свежыя для ўспрымання і нават нечаканыя. Але самае галоўнае, у чым пераконвае і ўпэўнівае паэт, тое, што ў наш век і ў наступны “будзе фільм Зямлі глядзець не вечнасць вачыма зор сваіх, а чалавек” [1]. Паэтычны свет Аркадзя Куляшова, аздоблены касмічнымі вобразамі-сімваламі, своеасаблівы, захапляльны, жыццесцвярджалны, часам нязвыклы. Таму і вабіць ён чытача, а таксама ўяўляе цікавасць для іншых творцаў. Напрыклад, у адным са сваіх прысвячэнняў Куляшову Юрась Свірка трапна заўважыў, што чарнобыльская навала, якая закранула малую радзіму старэйшага сабрата па пярэ – гэта і ёсць антысвет жыццярадаснага, сцвярджалнага свету паэта: “І не пачуецца нідзе / Ні песні нашае, ні слова, / Па Саматэвічах брыдзе / Свет не Аркадзя Куляшова” [2].

Гэтымі радкамі яскрава падкрэсліваецца аптымістычны пафас і ўзвышанасць паэзіі Аркадзя Куляшова, жыццярадасная стваральнасць якой скіравана на новае ўспрыманне рэчаіснасці.

ЛІТАРАТУРА

1. Куляшоў, А. Паміж наступным і былым / А. Куляшоў. – Мінск: Мастацкая літаратура, 1995. – С. 121 – 135.
2. Юрась Свірка. У Зоне // Полымя. – 1996. – № 12. – С. 5.